

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 1 marca 2016 r.

Pozycja 138

POSTANOWIENIE

z dnia 25 lutego 2016 r.

Sygn. akt Ts 205/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodnicząca

Stanisław Biernat – sprawozdawca

Leon Kieres,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A. i M. W.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 29 maja 2015 r. (data nadania) A. i M. W. (dalej: skarżący) zakwestionowali zgodność art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700, ze zm.; dalej: s.w.g. lub ustawa o scalaniu) z art. 2, art. 10 ust. 1 i 2, art. 64 ust. 1 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i art. 87 ust. 1 Konstytucji. W ocenie skarżących kwestionowany przepis – zawierający definicję rozłogu gruntów – narusza prawo własności nieruchomości rolnych obejmujące uprawnienie do złożenia wniosku o przeprowadzenie scalenia nieruchomości rolnych.

Postanowieniem z 3 grudnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania złożonej przez skarżących skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 47 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Trybunał uznał, że skarżący nie określili dokładnie ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o ich wolnościach lub prawach albo o obowiązkach określonych w Konstytucji. Wskazał, że zakwestionowali oni jedynie przepis definiujący pojęcie rozłogu gruntów (art. 1 ust. 2 pkt 3 s.w.g.), podczas gdy zarzut dotyczył pozbawienia ich prawa do wystąpienia z wnioskiem o scalenie gruntów (art. 4 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 1 ust. 2 pkt 3 s.w.g.). Ponadto uznał, że skarżący niewłaściwie powołali niektóre wzorce kontroli, a także nie określili sposobu ewentualnego naruszenia ich praw podmiotowych.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący stwierdzili, że w art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK z 1997 r. nie jest przewidziany wymóg wymienienia w skardze wszystkich przepisów prawa powołanych przez sąd lub organ jako podstawa prawna rozstrzygnięcia,

więc w ich przekonaniu wystarczające jest zaskarżenie tylko art. 1 ust. 2 pkt 3 s.w.g. bez powiązania go z art. 4 ust. 1 pkt 3 tej ustawy. Zarzucili oni przy tym Trybunałowi, że nie odniósł się do art. 64 ust. 1 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji, które zostały wskazane przez nich jako wzorce kontroli art. 1 ust. 2 pkt 3 s.w.g. Podtrzymali też przedstawioną w skardze argumentację dotyczącą art. 2 Konstytucji jako wzorca kontroli w ich sprawie. Ponadto podnieśli, że w ich przekonaniu niezgodna z duchem i literą ustawy o scalaniu jest ocena dokonana przez organy i sądy, zgodnie z którą przeprowadzanie scalenia gruntów objętych ich wnioskiem nie poprawi warunków gospodarowania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK z 1997 r. Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

Zgodnie z art. 49 w zw. z art. 36 ust. 4 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 oraz w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r.). Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny uznaje, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Trybunał wyjaśnia, że zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skarga konstytucyjna może dotyczyć tylko tego przepisu prawa, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Powinna ona zatem dotyczyć nie któregośkolwiek z przepisów prawa stanowiącego podstawę ostatecznego orzeczenia, lecz tylko takiego przepisu (lub ich grupy), którego zastosowanie doprowadziło do naruszenia prawa podmiotowego wyrażonego we wskazanych w skardze wzorcach kontroli.

Skarżący upatrują naruszenie ich konstytucyjnych praw w tym, że nie mogli wystąpić z wnioskiem o wszczęcie postępowania scaleniowego z urzędu. W związku z tym zarzut niekonstytucyjności winien dotyczyć tego przepisu ustawy o scalaniu, który reguluje zagadnienia związane z legitymacją do złożenia takiego wniosku, a zakwestionowany przez skarżących art. 1 ust. 2 pkt 3 s.w.g. stanowi tylko o tym, że ilekroć w ustawie jest mowa o rozłogu gruntów, rozumie się przez to rozmieszczenie gruntów gospodarstwa rolnego w stosunku do gruntów zabudowanych. Nie reguluje on więc zagadnień związanych z legitymacją do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania scaleniowego, a w konsekwencji nie wpływa na prawa podmiotowe, o których ochronę skarżący wnoszą. Dlatego też w kwestionowanym postanowieniu Trybunał właściwie uznał, że skarżący powinni byli zakwestionować konstytucyjność przede wszystkim art. 4 ust. 1 pkt 3 s.w.g., zgodnie z którym postępowanie scaleniowe może być wszczęte z urzędu po uprzednim uzyskaniu opinii rady sołeckiej, a także działających na terenie danej wsi społeczno-zawodowych organizacji rolników, jeżeli o scalenie wystąpi z wnioskiem osoba, której grunty wymagają poprawienia rozłogu, a jednocześnie scalenie to nie pogorszy warunków gospodarowania innym uczestnikom postępowania. To bo-

wiem dopiero ten przepis w powiązaniu z art. 1 ust. 2 pkt 3 s.w.g. pozwala ustalić, kto jest legitymowany do wystąpienia z wnioskiem o scalenie gruntów. Uwzględniając powyższe, Trybunał uznaje, że zaskarżone postanowienie w omawianym zakresie było trafne.

Trybunał podkreśla, że stwierdzenie tego uchybienia w rozpatrywanej skardze jest samoistną podstawą odmowy nadania jej dalszego biegu, dlatego też nie odnosił się do prawidłowo wskazanych w skardze wzorców kontroli, w tym art. 64 Konstytucji. Skoro skarżący wadliwie określili przedmiot kontroli, to nie można było go skonfrontować z przywołanymi wzorcami.

Zażalenie nie podważa również podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie wzorca kontroli określonego w art. 2 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny zwraca uwagę na to, że stanowisko o niedopuszczalności przywoływania art. 2 Konstytucji jako samodzielnego wzorca kontroli w sprawach skargowych przedstawił w postanowieniu pełnego składu z 23 stycznia 2002 r. (Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60). Trybunał podziela przyjęty tam pogląd i jednocześnie przypomina, że na gruncie procesowym – zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* ustawy o TK z 1997 r. – wszystkie składy orzekające związane są poglądem prawnym wyrażonym w orzeczeniu pełnego składu, dopóki inny pełny skład od niego nie odstąpi. Trybunał uznał, że żadnej z zasad wyprowadzonych z art. 2 Konstytucji, tj. zasady demokratycznego państwa prawnego, zasady dostatecznej określoności przepisów prawa, zasady przyzwoitej legislacji i zasady sprawiedliwości proceduralnej, nie można uznać za prawo podmiotowe podlegające ochronie w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej.

Argumentacja przedstawiona przez skarżących w końcowej części zażalenia sprowadza się do próby podważenia prawidłowości oceny wniosku o scalenie gruntów dokonanej w ich sprawie przez organy i sądy, które uznały, że „scalanie nie ma ani racjonalnego, ani ekonomicznego uzasadnienia”. Trybunał wskazuje, że w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną nie jest dopuszczalna polemika z oceną stanu faktycznego dokonaną w prawomocnym orzeczeniu, nie jest on bowiem umocowany do weryfikowania ustaleń faktycznych. Natomiast skarżący mieli możliwość ich podważenia w dwuinstancyjnym postępowaniach administracyjnym, a następnie sądowym.

Z tych powodów Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 49 w zw. z art. 36 ust. 7 ustawy o TK z 1997 r., postanowił jak w sentencji.